

Warszawa, 29 lutego 2024 r.
KL/124/34/ET/2024

Pan
Bartłomiej Sienkiewicz
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z zaproszeniem do konsultacji społecznych projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw (numer z wykazu UC6), Konfederacja Lewiatan przesyła uwagi do niniejszego tekstu.

Z poważaniem

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Załącznik: Stanowisko Konfederacji Lewiatan do projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw

Do wiadomości:

Pan Maciej Dydo – Dyrektor, Departament Prawa Autorskiego i Filmu

Stanowisko Konfederacji Lewiatan do projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw

Na wstępie dziękujemy za wznowienie prac nad wyżej wymienionym projektem ustawy (dalej „projekt”, lub „projekt ustawy”) oraz za możliwość zabrania głosu w procesie konsultacji nowej wersji projektu.

Liczymy na konstruktywne uwzględnienie naszych uwag w dalszym toku prac oraz na sprawne zakończenie procesu legislacyjnego.

Pragniemy podkreślić znaczenie prawidłowej i terminowej transpozycji oraz implementacji do prawa polskiego przepisów dyrektyw unijnych. Spójność przepisów oraz ich harmonizacyjny charakter zapewnić można jedynie poprzez uwzględnienie wspólnotowego kontekstu ram prawnych oraz nienakładanie przez państwo członkowskie odmiennych standardów prawnych, niż wynikałoby to z bezpośredniego brzmienia przepisów unijnych.

1. Uwaga nr 1 dot. wprowadzania bezpośredniego

Pragniemy wskazać, że przyjęte w projekcie rozwiązanie bez odpowiedniego doprecyzowania naraża uczestników rynku telewizyjnego i radiowego na nieuzasadnione zawyżanie opłat na rzecz organizacji zbiorowego zarządzania. Jak jednoznacznie zauważono w Dyrektywie SATCAB II, przekazywanie sygnału w drodze wprowadzenia bezpośredniego i jego późniejsze rozpowszechnienie stanowi jedno pole eksploatacji (jedną czynność rozpowszechnienia), z którego wspólnie korzystają nadawca (twórca ramówki programu radiowego lub telewizyjnego) i reemitent (operator). Tym samym, stosowana przez organizację zbiorowego zarządzania stawka dla jednego pola eksploatacji nie może być równa sumie stawek za dwa odrębne pola eksploatacji tj. za nadawanie i reemisję.

Wnioskujemy o następujące uzupełnienie przepisu art. 21¹ poprzez zmianę ust. 4 oraz dodanie ust. 5 o następującym brzmieniu (zmiany wyboldowane czerwoną czcionką):

*„4. W przypadku rozpowszechniania utworów techniką wprowadzania bezpośredniego nadawca i reemitent dokonują **wspólnie** jednej czynności rozpowszechniania utworu, przy czym każdy z nich obowiązany jest uzyskać zgodę uprawnionego na swój własny udział w pojedynczej czynności rozpowszechniania.*

5. Organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi udzielając licencji na reemitowanie i nadawanie utworów przekazywanych techniką wprowadzenia bezpośredniego, ustalając zakres licencji oraz wysokość należnego wynagrodzenie, zobowiązane są uwzględnić okoliczność jednej a nie dwóch czynności rozpowszechnienia utworów”.

Z uwagi na prezentowane przez członków Konfederacji Lewiatan odmienne koncepcje wnosimy o w zakresie uregulowania kwestii wprowadzenia bezpośredniego, przedstawiamy alternatywnie propozycję w postaci zastąpienia przyjętego w projekcie tekstu art. 21¹ ust. 4 poniższym brzmieniem :

„Zgoda uprawnionego na nadawanie utworu przez organizację radiową lub telewizyjną stanowi jednocześnie zgodę na przejmowanie w całości i bez zmian programu organizacji radiowej lub telewizyjnej nadawanego drogą wprowadzenia bezpośredniego oraz równoczesne i integralne przekazywanie tak otrzymanego sygnału do powszechnego odbioru przez reemitenta.”

2. Uwaga nr 2 dot. dodatkowych usług online

Pragniemy ponownie przytoczyć pojawiający się wcześniej w konsultacjach publicznych projektu postulat dotyczący dodatkowych usług online.

Zaproponowana w projekcie definicja dodatkowej usługi online została niesłusznie zawężona do utworów będących „audycjami”, podczas gdy powinna obejmować wszystkie utwory znajdujące się w programie telewizyjnym lub radiowym. Ustawodawca unijny definiował dodatkową usługę online odnosząc ją do pojęcia „programów telewizyjnych lub radiowych”, bo wszystkie utwory znajdujące się w programie mogą być przedmiotem dodatkowej usługi online. Zgodnie z art. 4 pkt. 6 ustawy o radiofonii i telewizji programem jest uporządkowany zestaw audycji, przekazów handlowych lub innych przekazów, rozpowszechniany w całości, w sposób umożliwiający jednoczesny odbiór przez odbiorców w ustalonym przez nadawcę układzie. Zarówno audycje jak i przekazy, w tym przekazy handlowe, mogą być utworami w rozumieniu prawa autorskiego. Zatem, ograniczenie definicji dodatkowej usługi online wyłącznie do audycji stworzy sytuację gdzie, do części utworów (audycje) w ramach jednego programu stosowana będzie zasada państwa pochodzenia a do części (np. przekazy handlowe – reklamy) nie. Intencją ustawodawcy unijnego było jednolite traktowanie wszystkich utworów składających się na program

telewizyjny i mogących stanowić przedmiot dodatkowych usług online. Aktualnie proponowane brzmienie odnoszące się wyłącznie do audycji będzie prowadzić do chaosu interpretacyjnego i związanej z nim niepewności i niepotrzebnych sporów.

W związku z powyższym wnosimy o uzupełnienie definicji dodatkowej usługi online (art.6 ust.1 b, punkt 23) także o „przekazy” (w tym przekazy handlowe), które są równorzędnymi składowymi programów radiowych lub telewizyjnych, jak też o stosowną zmianę w art. 62. ust.1:

*„art. 6 ust. 1 pkt. 23 dodatkową usługą online jest usługa dostarczana w systemie teleinformatycznym w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, polegająca na przekazywaniu do powszechnego odbioru przez organizację radiową lub telewizyjną lub pod jej kontrolą i na jej odpowiedzialność, audycji **i innych przekazów** telewizyjnych lub radiowych równocześnie z ich nadawaniem lub w określonym czasie po ich nadaniu przez tę organizację oraz na przekazywaniu do powszechnego odbioru wszelkich materiałów dodatkowych w stosunku do takiego nadania, które wzbogacają lub w inny sposób poszerzają nadawane audycje, w szczególności przez zapowiedzi, uzupełnianie lub ocenę treści danej audycji.”*

„Art. 62. 1. Rozpowszechnianie przez organizację radiową lub telewizyjną drogą przewodową lub bezprzewodową utworów odnoszących się do:

- 1) audycji **i innych przekazów** radiowych,*
- 2) audycji **i innych przekazów** telewizyjnych o charakterze informacyjnym, publicystycznym lub będących jej własnymi produkcjami w całości przez nią finansowanymi – w ramach świadczenia dodatkowej usługi online, jak również zwielokrotnianie takich utworów, niezbędne w celu świadczenia takiej dodatkowej usługi online, umożliwienia dostępu do niej lub korzystania z niej w odniesieniu do audycji **i innych przekazów**, o których mowa w pkt 1 i 2, uznaje się, do celów wykonywania praw autorskich dotyczących tych czynności, za mające miejsce wyłącznie w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w którym organizacja radiowa lub telewizyjna posiada swoje główne przedsiębiorstwo.”*

3. Uwaga nr 3 dot. art. 14 UŚUDE

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Projektowany przepis przewiduje wyłączenie stosowania art. 14 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną do czynności publicznego udostępniania dokonywanej przez DUUTO, co jest uzasadnione z punktu widzenia łagodniejszego reżimu odpowiedzialności usługodawcy na gruncie uśude w stosunku do określonego w art. 22² ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Zwracamy natomiast uwagę na fakt, iż w związku z wejściem w życie aktu o usługach cyfrowych z dnia 19 października 2022 r. („AUC”) nie obowiązują przepisy art. 12–14 dyrektywy 2000/31 o handlu elektronicznym które zostały zaimplementowane do polskiego porządku prawnego w przepisach art. 12–14 ustawy uśude. Przepisy te zostały inkorporowane do AUC (art. 4 – 6 AUC) i jako takie będą stosowane bezpośrednio. W konsekwencji powyższe wyłączenie przewidziane w przepisie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych jako akcie prawa krajowego nie będzie skuteczne. Postulujemy zatem, przyjęcie takiego rozwiązania, które zapewni brak kolizji przepisów i umożliwi stosowanie względem DUUTO zasad odpowiedzialności przewidzianych w projekcie nowelizacji ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

4. Uwaga nr 4 dot. ograniczenia blokowania/usuwania utworów

Projektowany przepis przewiduje, że „Działania podejmowane przez dostawcę usług nie mogą prowadzić do zautomatyzowanego uniemożliwiania dostępu do utworów, blokowania dostępu lub ich usuwania, jeżeli publiczne udostępnienie tych utworów nie narusza praw autorskich w sposób oczywisty.” **Zwracamy uwagę na konieczność uzupełnienia tekstu o odniesienie również do praw pokrewnych.**

5. Uwaga nr 5 dot. uwzględnienia w projekcie przepisów odnoszących się modeli generatywnej sztucznej inteligencji oraz eksploracji tekstów i danych

Z uwagi na kontrowersje, jakie wśród członków Konfederacji Lewiatan wzbudzają projektowane w tym zakresie przepisy, przedstawiamy osobno stanowisko firm reprezentujących branżę technologiczną oraz stanowisko firm z branży mediowej i audiowizualnej.

Stanowisko firm reprezentujących branżę technologiczną oraz e-commerce

Postulujemy usunięcie z projektu przepisów:

- art. 26² ust. 1 i art. 26³ ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz
- art. 8a ust. 1 i art. 8b ust. 1 ustawy o ochronie baz danych

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

fragmentów **“z wyłączeniem tworzenia generatywnych modeli sztucznej inteligencji”**.

Ponadto postulujemy **usunięcie z projektu przepisów:**

- art. 26² ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz
- art. 8b ust. 1 ustawy o ochronie baz danych

„których statutowym zadaniem jest gromadzenie, ochrona i upowszechnianie zbiorów dziedzictwa filmowego lub fonograficznego”.

Uzasadnienie:

Po pierwsze, wg nas taki dopisek jest sprzeczny z prawem unijnym, a po drugie, wydaje się, iż wynika on z błędnego założenia, że tworzenie generatywnych modeli AI samo z siebie narusza prawa twórców (uprawnionych).

Niezgodność z prawem unijnym

Przywołane przepisy mają na celu implementację przepisów dyrektywy (UE) 2019/790, które wprowadzają wyjątki od wyłączności praw autorskich, zezwalając na *“eksplorację tekstów i danych na utworach lub innych przedmiotach objętych ochroną”*.

Żaden z przepisów, który wprowadza możliwość takiej eksploracji, nie przewiduje wyjątków od tego prawa. Już z samego tego względu wprowadzenie w prawie krajowym zakazu eksploracji, by tworzyć dzięki jej rezultatom modele generatywnej sztucznej inteligencji, jest sprzeczny z prawem unijnym.

Należy zwrócić uwagę, że przepisy unijne zezwalające na eksplorację mają następującą strukturę:

Nr	Przepis dyrektywy	Przedmiot praw (Co można eksplorować)	Kto może eksplorować	Zakres eksploracji
-----------	--------------------------	--	-----------------------------	---------------------------

	art. 3 ust. 1	<ol style="list-style-type: none"> 1. bazy danych 2. utwory inne niż programy komputerowe 3. publikacje prasowe online 	organizacje badawcze i instytucje dziedzictwa kulturowego	<p>Cel: badania naukowe + dostęp do eksplorowanego przedmiotu jest zgodny z prawem</p> <p>+brak możliwości sprzeciwu przez uprawnionego</p>
2.	art. 4	<ol style="list-style-type: none"> 1. bazy danych 2. utwory inne niż programy komputerowe 3. programy komputerowe 4. publikacje prasowe online 	każdy - brak ograniczeń podmiotowych	<p>Cel: dowolny (brak ograniczeń)</p> <p>+jeśli twórca czynnie zabroni eksploracji - to w ogóle nie można eksplorować tego przedmiotu</p>

Z powyższego wynika, że prawodawca unijny wprowadził dopuszczalne wyłączenia od uprawnienia do eksploracji w sposób enumeratywny i oparł się na następujących zasadach:

1. Organizacje i instytucje dziedzictwa kulturowego mogą dokonywać eksploracji każdego chronionego prawem przedmiotu, z wyjątkiem programów komputerowych. Gdy to **te podmioty** dokonują eksploracji na **takich przedmiotach**, dla **celów badań naukowych**, to mogą robić to bez względu na zastrzeżenie (sprzeciw) twórcy (uprawnionego). Nie ma też znaczenia, jaki jest konkretnie cel badania naukowego. Mogą to być równie dobrze badania nad sztuczną inteligencją, w tym nad tworzeniem modeli generatywnej sztucznej inteligencji. Dyrektywa tego **nie zabrania**. Zwracamy także uwagę, że organicznie podmiotowe kręgu instytucji przez dodanie wymogu celu statutowego w postaci gromadzenia, ochrony i upowszechniania zbiorów dziedzictwa filmowego lub fotograficznego w odniesieniu do instytucji kultury nie wynika z dyrektywy. Zaki zapis może prowadzić do niezgodnego z dyrektywą zawężenia podmiotowego. Dyrektywa nie wymaga, aby

instytucje zajmowały się gromadzeniem, ochroną i upowszechnianiem zbiorów, niezależnie od tego, czy jest to działalność statutowa czy nie. Proponujemy wobec tego zmianę mającą na celu odwzorowanie brzmienia wymogów dyrektywy.

2. Każdy przedmiot ochrony może być eksploatowany przez każdą osobę, w dowolnym celu. Jednakże w takiej sytuacji należy respektować sprzeciw (zastrzeżenie) twórcy (uprawnionego). Eksploatacja wbrew sprzeciwowi stanowiłoby naruszenie praw autorskich (i innych praw ochronnych). Również w tym przypadku dyrektywa **nie zabrania** tworzenia na podstawie eksploracji modeli generatywnej sztucznej inteligencji.

Wprowadzanie więc do polskich przepisów rozwiązań wykraczających poza granice dyrektywy należy uznać za sprzeczne z prawem unijnym, ponieważ niweczy to cel w postaci harmonizacji prawa, czyli istnienia takich samych reguł prawnych w całej Unii Europejskiej.

Ponadto, jeśli przyjmie się rozwiązania projektowane w polskich przepisach w brzmieniu proponowanym obecnie przez ustawodawcę, będą one oddziaływać negatywnie na polską naukę i polską gospodarkę.

W tym miejscu możemy wskazać, że zbiory do uczenia dużych modeli językowych (LLM – *Large Language Models*), czy innych modeli typu *generative AI*, nie mają często oznaczeń wskazujących na to, czy lub które jego składniki są objęte prawami autorskimi, a weryfikacja tego faktu nie jest szybka. Oznaczało to, że trzeba byłoby praktycznie zrezygnować z korzystania z zewnętrznych zbiorów, żeby pozostać zgodnym z proponowanymi przepisami. Większość modeli wykorzystuje dzieła objęte prawami autorskimi w celu zrozumienia składni języka, gramatyki itp., by następnie rozwiązać konkretny problem biznesowy. Zatem nie jest celem ani przeznaczeniem kopiowanie / odtwarzanie (odwzorowanie) tych dzieł.

W zamyśle unijnych legislatorów chronione mają być wszystkie dzieła objęte prawami autorskimi niezależnie od geograficznego ich pochodzenia (tj. ze wszystkich krajów). Zatem wydaje się dość frapującą sytuacją, w której to ustawodawca polski chroniłby te dzieła wtedy, gdy same kraje, w których dzieła zostały wytworzone, tego nie robią. W realiach biznesowym bowiem raczej nie uczy się (nie trenuje się) już od zera tego typu modeli, tylko wykorzystuje przetrenowany model (najczęściej w innym kraju z wykorzystaniem dzieł objętych prawami autorskimi), więc ustawa ogólnie nie chroniłaby zbyt skutecznie tych

dzień, jedynie ograniczała projekty akademickie/badawcze, których celem jest optymalizacja szybkości uczenia, a nie finalny model sam w sobie.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że (zgodnie z art. 7 ust. 1 dyrektywy) eksploracja przez organizacje i instytucje, zgodnie z **art. 3** dyrektywy, **nie** może być skutecznie **ograniczona kontraktowo** (a więc i tym bardziej eksploracja nie może być dodatkowo ograniczona na poziomie prawa krajowego, skoro prawodawca unijny zdecydował się uregulować te sytuacje wyczerpująco).

Natomiast eksploracja z **art. 4** - może podlegać ograniczeniom, ale tylko **kontraktowym**. Dyrektywa pozwala więc w tym zakresie twórcom (uprawnionym) zawrzeć umowę, na mocy której nie zezwolą oni na wykorzystanie ich utworów (innych przedmiotów ochrony); co jest spójne z tym, że mogą oni po prostu wyrazić jasny sprzeciw (zastrzeżenie) co do eksplorowania ich utworów (innych przedmiotów ochrony) w ogóle lub w określonym zakresie.

Co więcej, nieprawdą jest, jakoby prawodawca unijny nigdy nie zamierzał objąć opracowywania modeli sztucznej inteligencji lub generatywnej sztucznej inteligencji zakresem wyjątku dotyczącego TDM lub nie przewidywał jego zastosowania do opracowania takich modeli. Wręcz przeciwnie, dyrektywa opisuje TDM jako mające zastosowanie do "nowych zastosowań lub technologii" (motyw 18) i została powszechnie uznana za obejmującą rozwój technologii AI i "uczenia maszynowego" (ML). **Zostało to już potwierdzone przez Komisję Europejską w marcu 2023 r., kiedy komisarz Breton, mówiąc o wzajemnych relacjach między sztuczną inteligencją a prawem autorskim, zauważył: "Dyrektywa (UE) 2019/790 w sprawie praw autorskich i pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym wprowadza wyjątki obejmujące eksplorację tekstu i danych (TDM), które są istotne w kontekście sztucznej inteligencji. Wyjątki te zapewniają równowagę między ochroną podmiotów praw autorskich, w tym artystów, a ułatwieniem TDM, w tym przez twórców sztucznej inteligencji. Jeszcze 20 lutego tego roku Komisja Europejska powtórzyła, że dyrektywa EUCD "wprowadziła wyjątki dotyczące eksploracji tekstu i danych (TDM), które mogą mieć zastosowanie do wykorzystywania chronionych utworów do szkolenia AI".**

W tym kontekście jasne jest, że transpozycja wyłączająca z zakresu wyjątku niektóre zastosowania TDM byłaby niezgodna z Dyrektywą, gdyż nie implementowała by obowiązkowego wyjątku w całości.

Generatywna sztuczna inteligencja a prawa twórców

Przepis art. 7 ust. 2 dyrektywy zapewnia **dotatkową ochronę uprawnionym** (do wszystkich rodzajów utworów i innych przedmiotów ochrony), ponieważ przewiduje, że **eksploracja nie** może “powodować nieuzasadnionej szkody dla uzasadnionych interesów podmiotów praw autorskich”, a każdy korzystający z eksploracji musi posiadać legalny dostęp do eksplorowanych przedmiotów.

W tym miejscu należy podkreślić, że **samo wykorzystywanie eksploracji do tworzenia modeli generatywnej sztucznej inteligencji nie narusza praw twórców**. Naruszenie (powodujące nieuzasadnioną szkodę, do której odwołuje się dyrektywa) może powstać na etapie generowania treści przez wytrenowany już system sztucznej inteligencji.

Natomiast **nie** każda treść generowana przez AI będzie automatycznie naruszać prawa autorskie. Do takiej sytuacji może dojść wtedy, jeśli AI będzie kopiować styl (tekstowy, graficzny lub muzyczny) danego twórcy. W takiej jednak sytuacji twórcy zawsze mogą dochodzić odszkodowania od twórców systemów generatywnej sztucznej inteligencji na zasadach ogólnych.

W naszej opinii nie ma więc podstaw - ani formalnych, ani aksjologicznych - żeby ograniczać w prawie polskim eksplorację utworów (i innych przedmiotów ochrony) według kryterium celu, jakim jest tworzenie “generatywnych modeli sztucznej inteligencji”.

Generatywna sztuczna inteligencja w kontekście Aktu w sprawie sztucznej inteligencji (AI Act)

Warto także nadmienić, że nowelizacja, o której mowa ma w punkcie 1 stanowiska znaczenie w kontekście Rozporządzenia dot. sztucznej inteligencji (AI Act), którego tekst został już zaaprobowany finalnie 13 lutego 2024 przez unijne instytucje. Należy spodziewać się, że publikacja Rozporządzenia przetłumaczonego na oficjalne języki UE będzie miała miejsce w kwietniu-maju br., a wejdzie w życie w ciągu 20 dni po opublikowaniu.

To oznacza także natychmiastową – nie później niż od czerwca 2024 - konieczność zmiany aktualnie dyskutowanego tekstu ustawy, aby było w zgodzie z Rozporządzeniem, które dużo

głębiej oraz w sposób dużo bardziej zrównoważony i pełny reguluje tworzenie i wykorzystanie sztucznej inteligencji, w tym nie tylko modeli generatywnej sztucznej inteligencji.

Stoimy na stanowisku, że wprowadzanie zapisów, które nie biorą pod uwagę tworzonego prawa UE, przy tworzeniu którego Polska brała aktywny udział i na które wyraziła zgodę, a które w sposób kompleksowy regulują bardzo ważny obszar gospodarki i technologii nie będzie służyło nikomu.

Polska popierała rozwiązania aktu o sztucznej inteligencji w całości i w trakcie całego procesu legislacyjnego. Akt zawiera zaś Art. 52c ust. 1 lit. c, który mówi, że twórcy systemów generatywnej sztucznej inteligencji muszą „wdrożyć politykę przestrzegania unijnego prawa autorskiego, w szczególności w celu zidentyfikowania i poszanowania, w tym za pomocą najnowocześniejszych technologii, zastrzeżeń praw wyrażonych zgodnie z art. 4 ust. 3 dyrektywy o prawie autorskim”.

Ponadto, Akt wśród punktów otwierających zawiera również punkt 60i, który wyjaśnia interakcję między szkoleniem systemów generatywnej sztucznej inteligencji a wyjątkami zawartymi w art. 3 i 4 dyrektywy o prawie autorskim.

Tego typu ograniczenia jedynie zaszkodzą polskiej innowacyjności, a twórcom nie dadzą dodatkowych narzędzi do dochodzenia należnych im praw.

Stanowisko branży mediowej oraz audiowizualnej

Za słuszne uważamy zastosowanie wyłączenia dla tworzenia modeli generatywnej sztucznej inteligencji w przepisach art. 26² i 26³. Na obecnym etapie ujmowania zagadnienia sztucznej inteligencji w ramy prawne nie podjęto decyzji regulacyjnych (ani na poziomie unijnym, ani - tym bardziej - krajowym) zwalniających twórców systemów GenAI z ponoszenia odpowiedzialności za wykorzystywanie chronionych utworów bez zgody podmiotów uprawnionych. Proponowane brzmienie art. 26² i 26³ nowelizowanej ustawy o pr. autorskim i prawach pokrewnych zdaje się uwzględnić powyższy stan prawnych regulacji.

Wyraźne wyłączenie możliwości korzystania z przywilejów dozwolonego użytku dla potrzeb tworzenia generatywnych modeli sztucznej inteligencji jest założeniem słusznym, szczególnie na etapie gdy nie powzięto decyzji systemowych odnośnie jakiegokolwiek

rekompensaty dla osób autorsko-uprawnionych w związku z coraz szerzej zakrojonym wykorzystywaniem chronionej twórczości dla potrzeb tworzenia generatywnych modeli sztucznej inteligencji oraz eksploatacji takich modeli przed ich użytkowników.

Przewidziane w art. 26² ust. 1 *in fine* nowelizacji zastrzeżenie „*jeżeli czynności te nie są dokonywane w celu osiągnięcia bezpośredniej lub pośredniej korzyści majątkowej*” w przypadku generatywnych modeli sztucznej inteligencji nie przyniesie rezultatu w postaci ograniczenia uszczerbku podmiotów uprawnionych, skoro z założenia modele generatywne (także te udostępniane użytkownikom końcowym nieodpłatnie) są narzędziem, z wykorzystaniem którego powstają niekontrolowane ilości prac czerpiących z cudzej twórczości.

a) Użytek na cele naukowe, a użytek komercyjny.

Jeśli wprowadzana regulacja ma spełniać swoje założenia i dawać rzeczywistą możliwość złożenia zastrzeżenia przez uprawnionych w zakresie komercyjnej eksploracji ich tekstów i danych to powinna jednocześnie zawierać odpowiednie zabezpieczenie przed udostępnieniem wyników eksploracji naukowej na rzecz podmiotów, które mogą wykorzystać ją w celach komercyjnych. Aktualne doświadczenia pokazują, że obecne największe narzędzia sztucznej inteligencji były szkolone z wykorzystaniem baz danych zbieranych wcześniej przez podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej i w celach całkowicie niekomercyjnych.

b) Legalność dostępu

W dotychczasowych projektach wdrożeń pominięto fundamentalne zastrzeżenia, wedle którego eksploracja tekstów i danych jest możliwa jedynie pod warunkiem „legalnego”, „zgodnego z prawem” dostępu do jej przedmiotu. Brak uzupełnienia projektowanych przepisów sprawi, iż – paradoksalnie – możliwe stanie się eksplorowanie tekstów i danych z dowolnego, również nielegalnego źródła. Niewątpliwie, nie taka była intencja autorów dyrektywy.

c) Przechowywanie zwielokrotnień z zachowaniem zabezpieczeń

Wedle precyzyjnie sformułowanego art. 4 ust. 2 dyrektywy „zwielokrotnienia (...) dokonane zgodnie z ust. 1 mogą być przechowywane tak długo, jak jest to konieczne do celów

eksploracji tekstów i danych”. Także cel tego przepisu nie budzi wątpliwości – jeśli dokonano zwielokrotnień legalnie dostępnych tekstów i danych w celu ich komercyjnej eksploracji, kopie te muszą zostać usunięte w momencie, gdy przestają być obiektem analiz. Tymczasem, polski odpowiednik tego przepisu sformułowany w art. 26³ ust. 2 jest dużo mniej zrozumiały i nieprecyzyjny. Powstaje zatem pytanie, jakie kryteria oznaczają tę konieczność, a tym samym możliwość przechowywania zwielokrotnień?

Podobnie, jak w przypadku eksploracji na cele naukowe, zwielokrotnione kopie utworów dla celów komercyjnych powinny być przechowywane z zachowaniem odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa.

d) Sprawiedliwa partycypacja uprawnionych

Nie ulega wątpliwości, że wprowadzenie dozwolonego użytku w postaci eksploracji treści i danych dla celów komercyjnych może całkowicie zmienić rzeczywistość prasowych publikacji cyfrowych. Kluczowym elementem procesu tworzenia nowych narzędzi stosujących technologię generatywnej sztucznej inteligencji jest dostęp do możliwie szerokiego i wysokojakościowego zbioru treści, który następnie wykorzystywany jest do „szkolenia” AI. Oprogramowanie tak zbudowane często wykorzystuje treści w podwójny sposób: jako zamknięty zbiór danych wejściowych, ale również w sposób aktywny – na bieżąco przeszukując je i czerpiąc z nich informacje tworzy nowe treści w odpowiedzi na zapytania użytkownika. W związku z tym, pozytywnie oceniamy propozycję, aby z dozwolonego użytku w zakresie TDM wyłączyć jego wykorzystanie w celu tworzenia generatywnych modeli sztucznej inteligencji. Dodatkowo automatyczna eksploracja testów i danych nie będzie stanowiła uderzenia w interesy polskich mediów jedynie w sytuacji wprowadzenia odpowiedniej regulacji, która zakładałaby pewną formę podziału zysków na rzecz właścicieli treści szkolących technologię, czy to w formie wynagrodzenia, ekwiwalentu lub innej. Uprawniony musi mieć możliwość egzekwowania wynagrodzenia (przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, niezależne podmioty zarządzające lub za pośrednictwem prawnie ustanowionego mechanizmu arbitrażowego) od podmiotów dokonujących automatycznej eksploracji za korzystanie z jego treści.

e) Transparentność wykorzystania treści i odwrócenie ciężaru dowodu na korzyść podmiotów praw autorskich

Należy wprowadzić kompleksowy obowiązek transparentności (konieczny jest obowiązek prowadzenia pełnej dokumentacji eksploracji treści i danych), który oprócz bezpośredniego

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

zastosowania w ramach prawa autorskiego, umożliwi również obserwację rynku oraz rzeczywistą ocenę wpływu i ochronę konsumentów. Podmioty praw autorskich muszą mieć możliwość dowiedzenia się, czy i w jakim zakresie ich utwory i usługi są wykorzystywane przez podmioty dokonujące eksploracji treści i danych. Dodatkowo, ciężar dowodu co do tego, czy dostawcy sztucznej inteligencji wykorzystali treści podmiotów praw, nie może spoczywać na tych podmiotach. Zamiast tego musi zostać wprowadzone domniemanie prawne, że modele stworzone z wykorzystaniem TDM indeksują treści i wykorzystują treści podmiotów praw. Dostawcy takich narzędzi mogą obalić domniemanie prawne jedynie poprzez wskazanie, których treści nie wykorzystali (odwrócenie ciężaru dowodu).

6. Uwaga nr 6 dot. dozwolonego użytku instytucji oświatowych

Postulujemy usunięcie z projektowanego przepisu art. 27 ust. 1 fragmentu „nieprzekraczające 20% objętości utworu”.

Brak jest uzasadnienia dla narzucania ograniczeń procentowych dotyczących części utworu, która może być wielokrotniana zgodnie z powyższym wyjątkiem. Proponowane rozwiązanie, które ogranicza możliwość kopiowania utworu do 20%, nie znajduje oparcia w przepisach wprowadzanej dyrektywy (sam projektodawca wskazuje, że jest to jego własna decyzja, niepoparta wyraźnie przepisami dyrektywy). Wprowadzenie proponowanego progu procentowego – wbrew intencji zwiększenia pewności prawnej, może spowodować problemy interpretacyjne. Niejasne jest bowiem jak ustalić, czy przekroczono określony w ustawie próg, czy ograniczenie do 20% dotyczy pojedynczego wykorzystania utworu przez jednego pracownika instytucji/podmiotu w trakcie zajęć dydaktycznych, czy też limit ten dotyczy całej instytucji/podmiotu i w jakim czasie. Ustalanie arytmetycznych limitów w przypadku korzystania z prawa dozwolonego użytku nie jest trafnym rozwiązaniem. Ponadto może prowadzić do zakorzenienia się w społeczeństwie przekonania, że zawsze można kopiować i rozpowszechniać 20% danego utworu, ponieważ mieści się to w ramach prawa cytatu/dozwolonego użytku. Podobne błędne przekonania o istnieniu matematycznych limitów już istnieją w społeczeństwie, a proponowane zmiany legislacyjne w tym zakresie mogą przyczynić się do ich umocnienia i dalszego rozpowszechniania.

7. Uwaga nr 7 dot. prawa do „odpowiedniego i proporcjonalnego wynagrodzenia”

Jednoznacznie popieramy usunięcie z projektu wcześniejszych propozycji zmian do art. 70 ust.2¹ oraz dodania art. 86¹ wprowadzających dodatkowe uprawnienie dla twórców i wykonawców oraz nowe niezbywalne prawo do wynagrodzenia dla wykonawców utworów muzycznych i słowno-muzycznych z tytułu publicznego udostępniania utworu audiowizualnego na żądanie (dalej także „VoD”). Ogólna zasada prawa twórców i

member of

member of

wykonawców do odpowiedniego i proporcjonalnego wynagrodzenia, o której mowa w dyrektywie DSM, nie może być mylona z prawem do dodatkowego wynagrodzenia dla twórców i wykonawców za VoD .

Jak słusznie zauważono w uzasadnieniu do projektu ustawy (str.63), treść art. 18 oraz motywu 73 dyrektywy dotyczy zasady odpowiedniego i proporcjonalnego wynagrodzenia, która obowiązuje już w polskim prawie autorskim. Istniejąca regulacja art.43 ustawy o prawie autorskim ustanawia generalne prawo do wynagrodzenia w braku odmiennych uzgodnień stron i przewiduje mechanizm ustalania wysokości wynagrodzenia w sytuacji, gdy nie zostało ono określone w umowie z uwzględnieniem zakresu udzielonego prawa oraz korzyści wynikających z korzystania z utworu.

Wprowadzenie prawa do dodatkowego wynagrodzenia za VoD stanowiłoby zagrożenie dla efektywnie działającego rynku i swobody zawierania umów. Obowiązek zapłaty takiego dodatkowego wynagrodzenia, wymusiłby na korzystających alokację kwot płaconych dotychczas bezpośrednio twórcom i artystom za udział w produkcji na tantiemy wypłacane OZZ. W rezultacie skutkowałoby to obciążeniem twórców i artystów kosztami pośrednictwa OZZ, w tym kosztami poboru i repartycji. Ostatecznie, największymi beneficjentami takiego prawa nie byłiby twórcy ani artyści, tylko organizacje zbiorowego zarządzania.

Przyjęte przez projektodawcę podejście skutkujące rezygnacją z propozycji z wcześniejszych wersji projektu z 2023 r. propozycji dot. art. 70 ust.2¹ oraz dodania art. 86¹, świadczy o głębokim zrozumieniu nie tylko przepisów i intencji dyrektywy DSM, ale także realiów rynkowych. Gdyby intencją unijnego ustawodawcy było wprowadzenie dodatkowego prawa dla twórców i wykonawców, odpowiednie przepisy zostałyby zawarte w dyrektywie DSM, analogicznie do przepisów wprowadzających nowe prawo pokrewne dla wydawców prasy (prawo do publikacji prasowych w ramach świadczenia usług drogą elektroniczną i związane z tym prawo twórców utworów zamieszczonych w publikacji prasowej do wynagrodzenia). Skoro dyrektywa DSM nie przewiduje dodatkowego wynagrodzenia dla twórców i wykonawców z tytułu publicznego udostępniania utworów na żądanie, to Państwa Członkowskie nie powinny ustanawiać tego typu uprawnień. W przeciwnym wypadku zamiast harmonizacji w zakresie prawa autorskiego na terenie UE osiągnęlibyśmy efekt przeciwny i pogłębienie różnego traktowania twórców i artystów w poszczególnych Państwach Członkowskich.

Wyrażamy głęboką nadzieję, iż podczas dalszych prac nad projektem, podejście to zostanie utrzymane.

8. Uwaga nr 8 dot. systemu podziału rekompensaty między twórców i wydawców - rozliczenia między wydawcą a twórcami

W projektowanym art. 99⁹ przewiduje się udział autorów w wysokości 50% wynagrodzenia uzyskiwanego przez wydawców z eksploatacji nowego prawa wyłącznego. W uzasadnieniu do tej zmiany projektodawca argumentuje, że proponowana wartość 50% wynika z postulatu dwóch organizacji reprezentujących wydawców prasowych, do którego projektodawca się przychylił.

Należy jednak zauważyć, że takie stanowisko nie jest podzielane przez całe środowisko wydawców prasowych. Proponowana w przepisie wartość 50% wynagrodzenia stanowi faktyczne quasi wyłączenie wydawców z nowo powstałego prawa pokrewnego, które w swoich założeniach miało im rekompensować wielowymiarowe nakłady na powstanie publikacji prasowych. Przypominamy, iż art. 15 ust.5 dyrektywy DSM stanowi:

„Państwa członkowskie wprowadzają przepisy przewidujące, że twórcy utworów zamieszczanych w publikacjach prasowych otrzymują odpowiednią część przychodów uzyskiwanych przez wydawców prasy z tytułu korzystania z ich publikacji prasowych przez dostawców usług społeczeństwa informacyjnego.”

Doświadczenia z innych krajów pokazują, iż jedynie nieliczne z nich zdecydowały się na ustawowe narzucenie wysokości wynagrodzenia autorów publikacji prasowych (np. we Włoszech „2 – 5%”). Pozostawienie polskiego przepisu w niezmiennym względem poprzednich propozycji brzmieniu byłoby, zatem unikalne na skalę unijną. Zwiększenie obciążeń polskich wydawców w zestawieniu z ich unijnymi konkurentami dodatkowo stawia ich w dużo gorszej sytuacji konkurencyjnej. Zdecydowana większość krajów odwołuje się do pojęcia „odpowiedniego wynagrodzenia”, zgodnie z motywem 59 zd. 4 i 5 preambuły.

Biorąc pod uwagę ponoszone przez wydawców koszty związane z powstawaniem publikacji prasowych, trudno zaakceptować, aby 50% wynagrodzenia uzyskiwanego przez wydawców stanowiło wartość „odpowiednią”. Jeśli twórcy utworów zamieszczanych w publikacjach prasowych mieliby być dokładnie w połowie uprawnieni do wynagrodzenia uzyskiwanego przez wydawców z eksploatacji prawa do publikacji prasowych, to w istocie rzeczy nowo

powstałe prawo winno być oznaczone jako „prawo pokrewne wydawców prasowych i twórców-dziennikarzy” – a taka sytuacja nie ma przecież miejsca. Prawdopodobnie skonstruowany przepis, zgodny z tekstem i duchem dyrektywy DSM (w której bardzo wyraźnie wybrzmiewa zasada proporcjonalności), powinien uwzględniać elastyczną formułę „odpowiedniej części przychodów”. Warto też posłkować się w tym zakresie doświadczeniami i praktykami innych Państw Członkowskich, w świetle których proponowana wartość 50% jest bezprecedensowa.

W związku z powyższym wnioskujemy o zmianę brzmienia projektowanego art. 99⁹ na:

Art. 99⁹ . 1. Twórcy utworów zamieszczonych w publikacji prasowej mają prawo do odpowiedniej części przychodów uzyskiwanych przez wydawcę z tytułu korzystania z prawa, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2. Udział twórcy powinien uwzględniać charakter publikacji, zasady wynagrodzenia określone w umowie pomiędzy wydawcą a twórcą oraz sposób korzystania z prawa pokrewnego.

9. Uwaga nr 9 dot. rozszerzonych licencji zbiorowych

W aktualnym projekcie przewidziane są rozszerzone licencjonowanie zbiorowe ("ECL") zarówno dla art. 17 EUCD oraz uzależnienie go od "wniosku usługodawcy". ECL nie jest jednak uzasadnione w żadnym z tych przypadków (art. 17 EUCD).

Brzmienie art. 12 dyrektywy wyraźnie wskazuje, że licencja ECL jest uzasadniona tylko w bardzo wąskich i szczególnych okolicznościach. Uwzględnia to istniejące praktyki licencyjne, które obejmują licencje bezpośrednie, np. w odniesieniu do filmów i fotografii, oraz licencje zbiorowe, wieloterytorialne i "transakcyjne", jeśli chodzi o muzykę. Warto również zauważyć, że licencje ECL skutkują licencjami ściśle terytorialnymi, ograniczonymi do terytorium kraju, którego rząd uznał rozszerzony skutek licencji. ECL może zatem negatywnie wpłynąć na istniejące licencje wieloterytorialne i bardziej ogólnie zakłócić istniejące praktyki licencyjne, rozdrobnić rynki wzdłuż granic państwowych oraz zwiększyć złożoność licencjonowania i koszty transakcyjne. Nie należy rozszerzać jej na nowe obszary podczas transpozycji bez konsultacji i oceny skutków.

W szczególności art. 12 dyrektywy EUCD nie powinien skutkować rozszerzeniem ECL na nowe obszary. Jego historia legislacyjna pokazuje, że przepis ten został przyjęty głównie w

celu przewycięzenia wątpliwości co do dopuszczalności istnienia wcześniejszych modeli ECL w następstwie orzeczenia TSUE w sprawie Soulier (C-301/15).

Co istotne, art. 12 ust. 2 EUCD stanowi, że rozszerzone licencje zbiorowe ("ECL") powinny mieć zastosowanie wyłącznie "w ściśle określonych obszarach korzystania, w których uzyskanie zezwoleń od podmiotów praw autorskich na zasadzie indywidualnej jest zazwyczaj uciążliwe i niepraktyczne w stopniu, który sprawia, że wymagana transakcja licencyjna jest mało prawdopodobna ze względu na charakter korzystania lub rodzaje utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną, oraz zapewnia, że taki mechanizm licencyjny zabezpiecza uzasadnione interesy podmiotów praw autorskich".

W najnowszym projekcie dodano również sformułowanie, zgodnie z którym rozszerzona licencja zbiorowa jest udzielana "na wniosek usługodawcy". Trudno sobie wyobrazić, w jaki sposób byłoby to zarządzane w praktyce i na dużą skalę, w szczególności w przypadku, gdy różni usługodawcy mogą wybrać różne podejście prowadzące do fragmentacji. Opcja wnioskowania o licencję ECL nie powinna być powiązana z "dołożeniem wszelkich starań" na podstawie art. 17 ust. 4, ponieważ byłoby to sprzeczne ze strukturą, celem i całymi ramami przewidzianymi przez prawodawcę UE (por. c-410/19).

ECL osłabia wyłączny charakter praw autorskich, ponieważ utwory są licencjonowane przez organizację zbiorowego zarządzania potencjalnie bez faktycznej wiedzy lub zgody podmiotów praw autorskich, które muszą "zrezygnować" z ECL, aby wykonywać swoje prawa indywidualnie lub za pośrednictwem innego podmiotu. Kluczowe jest, aby podmioty praw autorskich były świadome, że w ramach systemu ECL, gdy ich repertuar znajduje się pod opieką organizacji zbiorowego zarządzania zarządzającej ich prawami, dodanie tej informacji na stronie internetowej CMO, jak zaproponowano w projekcie transpozycji, wydaje się niewystarczające w tym kontekście, że każda zainteresowana strona może uzyskać licencję i że organizacja zbiorowego zarządzania jej musi udzielić. Może to stanowić problem, gdy w ten sposób licencjonowane treści są następnie wyświetlane przez podmioty, którym podmiot praw autorskich nie udzieliłby licencji, np. z powodu różnic politycznych.

W wielu przypadkach utwory takie jak zdjęcia, utwory literackie lub filmy wideo na platformach z treściami generowanymi przez użytkowników są tworzone przez indywidualnych użytkowników i są przez nich chronione. W innych przypadkach utwory są objęte licencją Creative Commons. W przypadku braku szczególnej regulacji dla takich

sytuacji, utwory, które w przeciwnym razie mogłyby być swobodnie rozpowszechniane, zostaną objęte zakresem ECL i licencjonowane przez organizację zbiorowego zarządzania. Taki rezultat byłby z wielu względów niepożądany, potencjalnie sprzeczny z licencjami otwartymi i wolą ich twórców zwłaszcza w stosunku do usług udostępniania treści online, w których utwory tworzone przez użytkowników stanowią zdecydowaną większość przesłanych utworów.

Jednocześnie wyrażamy poparcie, aby modelem rozszerzonej licencji zbiorowej było objęcie rozporządzenie prawem pokrewnym wydawców prasowych, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Mając na uwadze powyższe wnosimy o usunięcie przedmiotowej regulacji projektowanego art. 5a ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2207) w zakresie odnoszącym się do DUUTO (odesłanie do art. 22¹ ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych).

10. Uwaga nr 10 dot. obowiązków informacyjnych

Zwracamy uwagę, że poprzednio proponowana wersja art. 22⁴ ust. 2 została usunięta z obecnego projektu, ale niestety uzasadnienie projektu milczy na temat powodów tej zmiany. Zwracamy się o przywrócenie art. 22⁴ ust. 2, który stanowił: "W szczególności przepis ust. 1 nie nakłada na usługodawcę obowiązku udzielania zindywidualizowanych informacji o każdym z utworów udostępnionych publicznie za zgodą uprawnionego, a także ujawniania informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233)".

Wykreślenie wcześniej proponowanego art. 22⁴. 2 jest sprzeczne z celem i brzmieniem przepisów art. 17 ust. 8 oraz motywów dyrektywy. Motyw 68 wyraźnie stanowi, że takie informacje przekazywane zgodnie z art. 17 ust. 8 "powinny być wystarczająco szczegółowe, aby zapewnić wystarczającą przejrzystość podmiotom praw autorskich, bez naruszania tajemnic handlowych dostawców usług udostępniania treści online". Co więcej, unijni prawodawcy nadal twierdzą, że egzekwowanie obowiązku informacyjnego nie może zmuszać DUUTO (dostawców usług) do "dostarczania podmiotom praw autorskich szczegółowych i zindywidualizowanych informacji na temat każdego zidentyfikowanego utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną".

Przywrócenie brzmienia art. 22⁴ polskiej transpozycji w odniesieniu do obowiązku dzielenia się informacjami dotyczącymi informacji poufnych, w tym tajemnic handlowych, wydaje się mieć kluczowe znaczenie, biorąc również pod uwagę zakres informacji, które mogą podlegać ujawnieniu na podstawie A17 ust. 8 dyrektywy. Wytyczne Komisji w sprawie A17 ("Wytyczne") wyraźnie podają kilka przykładów informacji, które mogą być udostępniane podmiotom uprawnionym tj:

- informacje obejmujące opis rodzaju technologii (jeśli istnieją),
- inne środki stosowane przez dostawców usług,
- informacje o zewnętrznych dostawcach technologii, z których usług mogą korzystać,
- średni poziom wydajności tych narzędzi,
- wszelkie zmiany w wykorzystywanych narzędziach/usługach (takie jak ewentualne aktualizacje lub zmiany w korzystaniu z usług stron trzecich);

Biorąc pod uwagę, jak wielu wrażliwych biznesowo obszarów działalności DUUTO może dotyczyć taki obowiązek informacyjny, ustanowienie odpowiednich zabezpieczeń, aby zapobiec łatwemu nadużywaniu informacji udzielanych przez DUUTO przez osoby trzecie (w tym obecnych i potencjalnych konkurentów), a stanowiących ich najważniejsze i najcenniejsze aktywa - jest konieczne. Ponownie, Komisja w Wytycznych, mając na uwadze powyższe, powtarza, że "Dostawcy usług nie powinni być zobowiązani do podawania konkretnych informacji, które byłyby sprzeczne z ich tajemnicą handlową, takich jak szczegółowe cechy używanego oprogramowania, które mogą być zastrzeżone".

Pomimo bardzo jasnego stanowiska prawodawcy unijnego w powyższym zakresie, przedstawionego zarówno w motywie 68 preambuły do Dyrektywy EUCD, jak i w Wytycznych Komisji Europejskiej, ograniczenia w zakresie obowiązku informacyjnego DUUTO, określone uprzednio w PL Draft, zostały w obecnym tekście usunięte poprzez wykreślenie całego ust. 2 art. 22⁴ Projektu. Nie jest jasne, dlaczego polska transpozycja jest sprzeczna z bardzo jasnymi wytycznymi zawartymi w dyrektywie, biorąc pod uwagę, że uzasadnienie towarzyszące aktualnemu projektowi transpozycji EUCD nie zawiera uzasadnienia dla wyboru nowego podejścia.

Biorąc pod uwagę powyższe, uważamy, że przywrócenie poprzedniego art. 22⁴ ust. 2 jest niezbędne do zapewnienia zgodności z dyrektywą EUCD, w szczególności z art. 17 (8) dyrektywy.

11. Uwaga nr 11 dot. wyłączenia odpowiedzialności DUUTO

Sformułowania użyte w projektowanym przepisie nie odzwierciedlają w pełnym zakresie regulacji przewidzianej w art. 17 Dyrektywie DSM, co może wpłynąć na osłabienie pozycji uprawnionego w relacji z DUUTO rozpowszechniającym utwory bez wymaganej zgody.

Dyrektywa DSM wymaga, aby DUUTO „działały niezwłocznie po otrzymaniu odpowiednio uzasadnionego zastrzeżenia od podmiotów uprawnionych w celu zablokowania dostępu do utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną, których dotyczy zastrzeżenie, lub usunięcia ich ze swoich stron internetowych (...)” Natomiast projekt wymaga, aby DUUTO „działali niezwłocznie po otrzymaniu od uprawnionych odpowiednio uzasadnionego żądania zablokowania dostępu lub usunięcia”, bez wskazania na osiągnięcie jakiego celu te działania mają być nakierowane.

Dyrektywa DSM wskazuje, na konieczność dołożenia przez DUUTO wszelkich starań, aby „zapobiec przyszłemu zamieszczeniu nielegalnych treści”, podczas gdy projekt wskazuje na „uniemożliwienie dostępu do tego utworu w przyszłości”. Sformułowanie zawarte w projekcie może służyć niekorzystnym dla uprawnionych interpretacjom np. uzasadniającym pozostawienie treści w serwisie pomimo ograniczonego publicznego dostępu do nich.

W związku z powyższym postulujemy posłużenie się w treści przepisu Art. 22² ust. 1 pkt 3 sformułowaniami występującymi w Dyrektywie DSM.

12. Uwaga nr 12 dot. braku stosowania wyłączeń od odpowiedzialności

Mając na uwadze potrzebę zapewnienia właściwego poziomu ochrony prawa autorskiego w Internecie wnosimy o dodanie przepisu mówiącego o tym, że mechanizm wyłączenia odpowiedzialności nie stosuje się do DUUTO, których głównym celem jest podejmowanie lub ułatwianie piractwa prawa autorskiego (motyw 62 Dyrektywy DSM). W związku z powyższym postulujemy przywrócenie w art. 22² zawartego w jednym z wcześniejszych projektów zmian do ustawy ust. 4 w następującym brzmieniu:

„4. Wyłączeń od odpowiedzialności za rozpowszechnianie utworów bez uprawnienia, o których mowa w ust. 1 i 2, nie stosuje się do dostawców usług udostępniania treści online, których głównym celem jest podejmowanie lub ułatwianie działań naruszających prawa autorskie.”

13. Uwaga nr 13 dot. wymogu przejrzystości/obowiązku informacyjnego

Postulujemy:

- usunięcie z projektowanego przepisu art. 47(1) ust. 1 fragmentu “[...] odrębnie dla każdego ze sposobów korzystania”.

Dyrektywa nie wymaga, aby przekazywana informacja dotyczyła odrębnie każdego sposobu korzystania z utworu. Przyjęcie, że informacja powinna dotyczyć każdego sposobu korzystania odrębnie nakładałaby na podmioty korzystające nadmierne obowiązki organizacyjne i finansowe związane z przygotowaniem odpowiednich danych. W wielu przypadkach wskazanie przychodów oraz wynagrodzenia z wydzieleniem dla odrębnych sposobów korzystania byłoby zresztą niemożliwe. Z tego względu postulujemy usunięcie zapisu.

Postulujemy:

- zmianę projektowanego przepisu art. 47(2) pkt 2 w ten sposób, że przed „ust 5, wpisać także „ust 4”.

Postuluje się także, aby wyłączeniem objąć sektory (jak np. sektor kreatywny, sektor audiowizualny, gier video), w których złożoność finalnego utworu składającego się z wielu elementów uzasadnia wyłączenie stosowania obowiązku przejrzystości.

Znajduje to także uzasadnienie w tekście motywu 77 Dyrektywy: „Przy wdrażaniu obowiązków przejrzystości przewidzianych w niniejszej dyrektywie państwa członkowskie powinny brać pod uwagę specyfikę odmiennych treści w sektorach, takich jak sektor muzyczny, sektor audiowizualny i sektor wydawniczy, a wszystkie stosowne zainteresowane strony powinny być zaangażowane przy określaniu takich obowiązków dla poszczególnych sektorów. W stosownych przypadkach należy również uwzględnić znaczenie wkładu twórców i wykonawców w cały utwór lub wykonanie.”

Dla podmiotów działających w sektorze audiowizualnym, przewidziane w art. 47¹ oraz projektu obowiązki w zakresie przejrzystości wiążą się z szeregiem wysoce obciążających i dotychczas niestosowanych wymogów administracyjnych i księgowych, szerokim zakresem wymaganych informacji, obejmującym wszelkie rodzaje eksploatacji utworu oraz ich

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

przekazywaniem z określoną częstotliwością. W przypadku nadawców telewizyjnych i podmiotów świadczących audiowizualne usługi medialne na żądanie, wykorzystujących masowo w swojej działalności utwory audiowizualne, w których powstanie zaangażowana jest duża liczba autorów i wykonawców, oznacza to konieczność zaprojektowania, opracowania i wdrożenia specjalnie dedykowanych narzędzi księgowo-informatycznych. Powyższe obowiązki wiążą się z koniecznością przeprowadzenia developmentu stosowanego oprogramowania oraz aplikacji, co zawsze jest procesem długotrwałym i kosztownym z uwagi na konieczność zaangażowania dostawców systemów.

W kontekście powyższych zastrzeżeń i problemów, które w praktyce czynią bardzo utrudnione, a nawet wręcz niemożliwe prawidłowe wdrożenie w praktyce obowiązku informacyjnego w odniesieniu do utworów audiowizualnych wykorzystywanych na polu nadawania i reemisji, uważamy za zasadne objęcie wyłączeniem przewidzianym w art. 47¹ ust. 6 projektowanej ustawy również korzystania z utworów audiowizualnych w ramach nadawania i reemisji. Jednocześnie proponujemy nałożenie obowiązku informacyjnego na organizacje zbiorowego zarządzania w zakresie pól na których dokonują repartycji, przy jednoczesnym zwolnieniu z tego obowiązku nadawców i reemitentów.

W przypadku nieuwzględnienia powyższego postulatu wskazujemy, że istnieje realne zagrożenie, iż przewidziany w projekcie okres 6 miesięcy nie pozwoli na stworzenie odpowiednich mechanizmów sprawozdawczości zgodnych z wymaganiami ustawy. Uważamy, że w takiej sytuacji konieczne byłoby jego wydłużenie do 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

14. Uwaga nr 14 dot. dostępu do informacji

Aby wydawcy i podmioty ich reprezentujące mogły w sposób efektywny negocjować z dostawcami usług społeczeństwa informacyjnego stawki wynagrodzenia, muszą mieć one dostęp do odpowiednich danych i szacunków finansowych. Z tego powodu projekt ustawy powinien zawierać jednoznaczne przyznanie na rzecz wydawców analogicznych uprawnień jak te wynikające z art. 48 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. poz. 1293) dającego możliwość domagania się przez OZZ udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat. W naszej opinii możliwe jest również dodatkowe odesłanie do projektowanej zmiany art. 47 Prawa autorskiego i możliwości otrzymywania informacji mającej istotne znaczenie dla

określenia wysokości wynagrodzenia czy wglądu w niezbędnym zakresie do dokumentacji dostawców usług społeczeństwa informacyjnego. Należy wskazać, że analogiczne uprawnienie należy nadać również podmiotom, które będą uzyskiwały wynagrodzenie na rzecz wydawców w formie niezależnych podmiotów zarządzających, o których mowa w rozdziale 12 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.

W związku z powyższym wnioskujemy o zmianę brzmienia projektowanego art. 116:

*„Ust. 1. Do niezależnych podmiotów zarządzających stosuje się przepisy art. 45 ust. 3, ust. 4 zdanie pierwsze i ust. 5, **art. 48**, art. 51 ust. 1, art. 87 oraz art. 89.”*

15. Uwaga nr 15 dot. zasad określania wynagrodzenia w umowach prawnoautorskich (dot. art. 57)

a) Informacje o przychodach

Dla producentów treści, w tym w szczególności działających w sektorze cyfrowych publikacji prasowych, przewidziane w zakładanym projekcie obowiązki w zakresie przejrzystości wiążą się z szeregiem wysoce obciążających i dotychczas niestosowanych wymogów administracyjnych i księgowych, szerokim zakresem wymaganych informacji, obejmującym wszelkie rodzaje eksploatacji utworu oraz ich przekazywaniem z określoną częstotliwością.

Wnioskujemy, aby problemy związane z wdrożeniem w praktyce obowiązków transparentności przez podmioty działające w specyficznych branżach, nie zostały pominięte przez projektodawcę polskiego w ramach implementacji art. 19 dyrektywy. Ustawodawca europejski jednoznacznie dostrzega wyzwania i ograniczenia związane z realizacją tych obowiązków w specyficznych sektorach, określając w motywie 77 dyrektywy.

b) Zakres zastosowania

Przepisy dyrektywy przewidujące zasadę przejrzystości nie mogą być rozumiane jako obejmujące wszystkie umowy, będące źródłem przeniesienia praw do stworzonych utworów. Przeciwna interpretacja prowadziłaby do nadmiernego obciążenia oraz utraty bezpieczeństwa prawnego pracodawców w obszarze możliwości niezakłóconego korzystania z utworów pracowniczych stworzonych w ramach umowy o pracę. Pracownikowi jako twórcy nie przysługuje odrębne wynagrodzenie za stworzenie utworu w

member of

BUSINESS@OECD

member of

BUSINESSEUROPE

ramach wykonywania obowiązków służbowych. Z reguły zawarte jest ono w wypłacanym wynagrodzeniu, choć nie wyklucza się przyjęcia w umowie o pracę zapisów dotyczących dodatkowego wynagrodzenia autorskiego.

c) Ograniczenie okresu licencji

Projektowane przepisy powinny uwzględniać całość treści art. 22 dyrektywy, z którego wynika również, że szczegółowe przepisy dotyczące mechanizmu odwołania licencji powinny być wprowadzone w prawie krajowym. W konsekwencji pojedynczy współtwórca utworu audiowizualnego, którego wkład pracy twórczej ma samodzielne znaczenie, zyska narzędzie do skutecznego pozbawienia nadawcy (na zlecenie którego został wyprodukowany utwór audiowizualny) praw, w które zainwestował organizując i finansując proces produkcyjny.

Z uwagi na powyższą specyfikę, postulujemy o zmianę brzmienia:

„Art. 57

*1. Jeżeli nabywca autorskich praw majątkowych lub licencjodawca, któremu udzielono licencji wyłącznej, zobowiązany do rozpowszechnienia utworu nie przystąpi do jego rozpowszechnienia w uzgodnionym terminie, twórca może wyznaczyć mu dodatkowy termin na rozpowszechnienie utworu, nie krótszy niż sześć miesięcy, z zastrzeżeniem że w razie bezskutecznego upływu tego terminu będzie uprawniony do odstąpienia od umowy lub jej wypowiedzenia, **chyba, że umowa stanowi inaczej.**”*

16. Uwaga nr 16 dot. zmian odnoszących się do zespołu do spraw przeciwdziałania naruszeniom prawa autorskiego i praw pokrewnych

Popieramy zmiany zaproponowane do art. 127¹. Skala naruszeń praw autorskich i praw pokrewnych dokonywanych w Internecie wymaga podjęcia przez państwo polskie szeroko zakrojonych i pilnych działań, które mógłby wesprzeć się m.in. wspomniany Zespół działający na nowych zasadach. Liczymy, że zaangażowanie dysponujących odpowiednią wiedzą i doświadczeniem partnerów społecznych w prace tego Zespołu wesprze proces wypracowania efektywnych rozwiązań w walce z piractwem internetowym, w tym z naruszeniami praw dystrybucji transmisji na żywo.

17. Uwaga nr 17 dot. vacatio legis

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

LEWIATAN

Postulujemy zmianę *vacatio legis* ustawy (art. 5) w celu umożliwienia dostosowania istniejących na rynku praktyk do zmienionych przepisów. Uważamy, że konieczne jest wydłużenie czasu na wejście w życie art. 47(1) z 6 miesięcy do 12 miesięcy od dnia ogłoszenia. Taki okres pozwoli przeprowadzić we właściwy sposób proces wdrożenia w życie zapisów ustawy oraz umożliwi współpracę rynku z Ministrem Kultury przy określaniu zasad realizacji obowiązków przejrzystości

KL/124/34/ET/2024

member of BUSINESS at OECD

member of BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy